

Jogga

A close-up, black and white portrait of Emmanuel Carrère, an older man with a serious expression, looking slightly to the right. The lighting is dramatic, highlighting the texture of his skin and the lines on his face. The background is dark and out of focus.

Emmanuel
Carrère

Romanas

*Carrère – man
įdomiausias šių laikų rašytojas.*

KARL OVE KNAUSGÅRD

Vertė
Violeta Tauragienė

baltos lankos

Emmanuel Carrère

Joga

romanas

Iš prancūzų kalbos vertė Violeta Tauragienė

baltos lankos

III

Mano beprotybės istorija

Slaptas kambarys

Tai, kas nutiko „Cornavin“ viešbutyje grįžtant iš stovyklos Morže, buvo pernelyg sukrečiantis dalykas, kad liktų be tęsinio, nors tikriausiai taip būtų buvę protinga. Mudu su ta moterimi, kuri vėliau padovanos man dvynius, prieš išsiskirdami sutarėme laikytis protokolo. Nieko apie vienas kitą nežinojome, be to, kad abu praktikuojame jogą, nieko daugiau ir nesistengėme sužinoti. Nieko vienas kitam nepasakojome apie savo gyvenimą. Tik reguliariai susitikdavome provincijos miesto viešbutyje; manau, ne tame mieste ji gyveno. Aš nieko nežinojau apie jos vyrą ar draugą, apie jos vaikus, jeigu ji jų turi, apie jos profesiją. Aišku, pakanka dvi minutes pasiklausyti žmogaus ir jau gana tiksliai suvoki jo kultūros lygį, vietą visuomenėje. Ir aš ją įsivaizdavau veikiausiai kaip, tarkime, advokatę nei kaip daržovių pardavėją – mano meilės, apgailestauju sakydamas, niekad nebuvo nuvedusios manęs toliau nuo mano paties socialinio sluoksnio. Bet man niekad nekildavo pagunda, pavyzdžiui, jai maudantis duše, atsiversti „Moleskine“ užrašų knygelę, kurią mačiau jos praviroje rankinėje. Paslaptis, susijusi su mūsų nežinojimo įžadu, buvo daug stipresnė už smalsumą. Ji, savo ruožtu, nė žodžiu neprasitarė, jog žino mane kaip rašytoją, ir, manau, labai galimas daiktas, jog šiandien,

kad ir kur būdama, ji nieko nežino apie šią knygą. Aš neturiu adreso, kuriuo galėčiau ją nusiųsti, nežinau netgi jos pavardės. Mūsų istorija neturėjo jokio kito liudininko, išskyrus vidutinės kategorijos viešbučio administratorių ramioje vieno taip pat vidutiniško miesto gatvėje. Mums niekada nebūtų šovusi mintis apsilankyti, na, nežinau, kokioje nors parodoje ar kartu vaikščioti gatvėmis. Mudu įeidavome į kambarį, uždarydavome paskui save duris ir mylėdavomės, mylėdamiesi kopdavome vis aukštyr, aukštyr, taip, kad kartais net išsigąsdavome. Mes bijojome, kad tai liausis, ir bijojome, kad tai tęsis. Be to, kalbėdavomės – daug. Apie ką kalbėtis, kai nieko vienas apie kitą nežinai? Kadangi visos normalių, socialių pokalbių temos buvo nušalintos, tame kambaryje ant tos lovos nelikdavo nieko, išskyrus mūsų kūnus ir, atsiprašau už tą šiurkštų žodį, sielas. Niekad nieko nepažinojau šitaip intymiai kaip tos nepažįstamosios. Dvynių moteris mylėjo gyvenimą, ir sakydamas, kad ji mylėjo gyvenimą, nenoriu pasakyti vien tik to, ką šitai reiškia daugeliui mūsų, – kad ji mylėjo *savo* gyvenimą, siekė pripildyti jį gražių ir malonių dalykų. Ne, ji mylėjo gyvenimą *apskritai*, visą gyvenimą, gatvės praeivių gyvenimą, skruzdėlių gyvenimą, ji nuoširdžiai džiaugėsi matydama, kaip auga žolė. Aš niekad nesužinosiu, ką reiškia šitaip gyventi, man atrodo gražu jau tai, kad artimai pažinojau kažką, kas tokią dovaną turi, ir taip natūraliai, aš, nepaisant visų mano pastangų pasiekti sielos ramybės ir žavėjimosi būseną, dažniau patirdavęs tą prarają ties gyvenimo įduba, kuri vadinama depresija ar beprotybe. Tos aistros įkarštyje aš nenorėjau matyti, kad jos abi, depresija ir beprotybė, jau čia, pasislėpusios pasaloje. Nenorėjau girdėti taip žiauriai teisingos patarlės: „Kas turi dvi moteris, sielą praranda, kas turi dvejus namus, protą praranda.“

Maniau, kad mano protas tvirtas, gerai įspraustas į kūną meilės, darbo ir meditacijos. Pasakojau sau, jog, palaikydamas taip gerai apibrėžtą meilės ryšį, ne tik nerizikuoju prarasti sielą, bet ir išmintingai valdau savo gyvenimą. Radau kompromisą su išmintimi. „Su išmintimi? Šiek tiek neperdedi? Gal kiek per daug linksti galvot taip, kaip tau patogiau?“ – paklausė manęs Hervé, kai jam, ir tik jam vienam, prisipažinau apie tą ryšį. Gerai, gal ir nelabai „su išmintimi“; gerai būtų, jeigu tai liktų paslaptimi ir niekam nepakenktų. Vieną vakarą mudu buvome alkani ir administratorius nurodė mums vienintelį dar atidarytą restoraną tame kvartale – „Antrekoto“ grandinės restoraną, jo privalumas tas, kad jis dirba labai ilgai ir jame patiekia tik antrekotus su skrudintomis bulvytėmis ir padažu, kurio sudėtis – tvirtai saugoma firminė paslaptis. Tame restorane ji man ir pranešė netrukus su šeima persikraustanti labai toli. Apie savo šeimą užsiminė pirmą kartą, sąmoningai nekonkrečiai – taip ir nesužinojau, pavyzdžiui, kiek ji turi vaikų nei kokio jie amžiaus, ir kai paklausiau jos, ką ji turinti galvoje sakydama „labai toli“, ji man lygiai taip pat neaiškiai atsakė: „Į Pietų pusrutulį.“ Ir tame pačiame restorane po jos pranešimo aš išsaciau akivaizdžiai nerealų norą, kad mūsų istorija tęstųsi visą laiką – visą laiką, kitaip tariant, kol vienas iš mūsų numirs. Jei ji išliks gaubiama paslapties ir niekad neiškils aikštėn, niekas negalės sutrukdyti jai tęstis metų metus, dešimtis metų. Kas, kad dvynių moteris išvyks, kaip sakė, į Pietų pusrutulį, – slaptas mūsų kambarys galėtų egzistuoti ir toliau. Jis būtų nebe šitoje Prancūzijos provincijoje, o kokiam nors Naujosios Zelandijos, Pietų Afrikos ar Tasmanijos motelyje. Būtų nebe įmanoma susitikti kas dvi savaites, bet pasitvarkyčiau taip, kad galėčiau atvykti kas pusmetį, blogiausiu atveju – kartą per

metus, iš esmės tai nieko nekeistų. Tas kasmetinis susitikimas kokiame nors Pietų pusrutulio motelyje liktų žinomas tik mudviem, priklausytų tik mudviem, būtų brangiausias dalykas mūsų gyvenime. Ir nuo tos akimirkos, kai tas noras buvo išsakytas „Antrekoto“ restorane, kur mudu buvome paskutiniai klientai, mums abiem beregint paliko aišku, jog tai ne malonus pasvaičiojimas be padarinių, kaip protas liepė galvoti, o kažkas įmanoma, visiškai įmanoma. Ir ne tik kažkas įmanoma, visiškai įmanoma, o kažkas, kas gali įvykti. Kas tikrai gali įvykti, kas, be jokios abejonės, įvyks, kas įvyks neišvengiamai – tai buvo jau nebe noras, tai buvo tikrybė. Mudu susižvalgėme virš savo antrekotų ir raudonojo vyno taurių ir aš pasakiau jai, kad vieną dieną po dešimties metų, po dvidešimties metų mudu prisiminsime šį vakarą ir pasakysime: „Matai, tai įvyko ir tai tęsis, ir baigsis tiktai tuomet, kai vienas iš mudviejų numirs.“ Man tai pasakius ji nusišypsojo ir, žiūrėdamas į ją besišypsantią, kol padavėjai tuo metu ant stalų vertė kėdes, vis įsakmiau ir įsakmiau laukdami, kada mes išsinešdinsim, aš staiga, labai nelauktai, pravirkau ir kiek vėliau, mudviem sugrįžus į kambarį, pasakiau jai: „Žinai, kodėl ką tik verkiau? Ne todėl, kad tu išvyksi, – šitai mes sutvarkysime, o todėl, kad pagalvoju, kad tu numirsi. Tai anaipol ne baimė, kad tau kas nutiks, tai tik neabejotinas dalykas, kad vieną dieną, kaip ir visi kiti, tu numirsi. Tikiuosi, kad tai įvyks vėlai, tikiuosi, jau būsi sena, tikiuosi, manęs jau nebebus, bet, kad ir kaip vėlai tai nutiktų, vieną dieną pasaulis liks be tavęs. Ir tai mane pravirkdė, nes nepažįstu nieko kito tokio gyvo kaip tu, nes tu man – gyvenimo veidas.“

Vieta, kur nemeluojama

Veikiausiai tai magiškasis mąstymas, bet ta naktimi aš datuoju kracho pradžią. Užtikrindamas *ir* dvynių moterį, kad mudu visada mylėsime vienas kitą, kad kurią nors tolimą dieną atsigręšime į savo gyvenimus ir prisiminsime šitą įžadą, kitaip, nei buvo laukta, išsipildžiusį, leidausi pagaunamas nuoširdaus entuziazmo, bet sykiu ir mečiau iššūkį dievams: *hubris*. Siekiau vienovės, bet sudariau sandorį su padalijimu. Ką pasakyti apie tą krachą, apie kurį kalbu? Ką apie jį nutylėti? Turiu vieną vienintelį įsitikinimą, susijusį su literatūra, tiksliau, su tuo literatūros žanru, kurį praktikuoju: tai *vieta, kur nemeluojama*. Tai absoliutus imperatyvas, visa kita – antraeiliai dalykai, ir aš manau, jog to imperatyvo visada laikaisi. Tai, ką rašau, galimas daiktas, narcistiška ir pasipūteliška, bet aš nemeluoju. Tai, kas man topteli, tai, ką galvoju, tai, kas esu, kas, žinoma, neduoda pagrindo džiūgauti, – galiu ramiai patvirtinti, galėčiau ramiai patvirtinti prieš angelų tribunolą, kad užrašau tai „neveidmainiaudamas“, kaip reikalauja Ludwigas Börne’as. Tačiau Ludwigas Börne’as dar reikalauja rašyti „neiškraipant“, šiaip jau aš taip ir siekiu, bet čia kitas reikalas. Kiekviena knyga įpareigoja laikytis savų taisyklių, jos yra ne iš anksto nustatomos, bet atrandamos per vartoseną. Apie šią knygą negaliu pasakyti to, ką esu išdidžiai pasakęs apie daugelį kitų: „Čia viskas tiesa.“ Ją rašydamas turiu šį tą pakeisti, šį tą perdėlioti, šį tą ištrinti – ypač ištrinti, nes apie save galiu sakyti viską, ką noriu, neišskirdamas nė pačių nemaloniausių tiesų, bet apie kitą – anaip tol ne. Nemanau turįs teisę ir iš esmės net nejaučiu noro pasakoti apie krizę, išeinančią anapus šio pasakojimo temos ribų, todėl meluosiu kai ką praleisdamas ir

eisiu tiesiai prie psichinių, netgi psichiatrinių padarinių, kurių ta krizė sukėlė man, tiktai man vienam. Mat įvyko kaip tik tai, kas, metams bėgant, buvau tikras, jog nebeįvyks. Mano gyvenimas, kurį maniausi esant harmoningą, taip puikiai sutvirtintą, tokį palankų rašyti subtilią šypsningą esė, iš tikrųjų lėkė į katastrofą, ir ta katastrofa kilo ne dėl išorinių aplinkybių – vėžio, cunamio ar brolių Kouachi, kurie neįspėję spiria į duris ir nueda visus kalašnikovu. Ne, ji kilo iš manęs paties. Ji kilo iš to galingo polinkio į autodestrukciją, kurį arogantiškai maniausi išsigydęs, tačiau kuris įsisiautėjo kaip niekad ir suvisam išginė mane iš manojo aptvaro.